

RESEAU ART NOUVEAU NETWORK

**PERSDOSSIER
2017**

Geachte mevrouw, Geachte heer,

Het Réseau Art Nouveau Network is een netwerk dat in 1998 opgericht werd onder de impuls van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (directie Monumenten en Landschappen – DML). Het bestaat uit vooraanstaande art-nouveauspecialisten uit meer dan twintig Europese steden en instellingen, die een ambitieus programma nastreven voor het bestuderen, beschermen en opwaarderen van de art-nouveauekunst.

Het netwerk, **dat sinds 2014 het label Cultureel traject van de Raad van Europa draagt**, streeft ernaar een zo breed mogelijk publiek meer kennis bij te brengen over het art-nouveau-erfgoed.

Ter gelegenheid van de bijeenkomst van de leden van het netwerk van 24 tot 26 maart 2017 in Brussel, vindt op zaterdag 25 maart **de conferentie - master class "Henri Sauvage, van art nouveau tot art deco: restauratieprojecten"** plaats, waarop de verschillende gelijktijdige restauratieprojecten van gebouwen van de emblematische architect en interieurontwerper Henri Sauvage (1873-1932) voorgesteld zullen worden: Villa Majorelle in Nancy, Piscine des Amiraux in Parijs, Maison Losseau in Bergen.

Na vier opeenvolgende Europese projecten waarvan de DML projectleider was (Oprichting van het RANN, "De art nouveau in wording", "Art nouveau & Maatschappij" en vervolgens "Art nouveau & Ecologie" in het kader van het programma Cultuur van de Europese Commissie) en die het publiek tal van activiteiten hebben aangeboden (reizende tentoonstellingen, publicaties, conferenties, activiteiten voor kinderen, ...), hebben twintig instellingen die lid zijn van het RANN op hun beurt in november 2016 een kandidatuur ingediend in het kader van het programma Creatief Europa van de Europese Commissie voor het nieuwe project "Entrer dans l'Art nouveau - Inside Art Nouveau".

Dit volkomen nieuw project, dat naar verwachting vier jaar zal duren, stelt voor het eerst in de geschiedenis een programma voor dat specifiek ontwikkeld werd voor het op Europese schaal bestuderen en opwaarderen van de art-nouveau-interieurs en het art-nouveaulevenskader.

U vindt hierbij een dossier met meer informatie over het Réseau Art Nouveau Network, voortaan **Cultureel traject van de Raad van Europa**, waarmee u ons project, onze organisatie, haar structuur, haar partners en haar acties kunt verkennen.

U kunt dit persdossier online terugvinden in onze 'persruimte' op onze site - waar u ook bijkomende informatie vindt (persbericht, foto's en logo's die online downloadbaar zijn):

www.artnouveau-net.eu

U kunt ook rechtstreeks met ons coördinatiebureau contact opnemen:

Anne-Lise Alleaume annelise.alleaume@artnouveau-net.eu

Ik wens u veel leesplezier toe!

Manoëlle Wasseige, Voorzitster van het Réseau Art Nouveau Network

Réseau Art Nouveau Network
Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
Brussel Stedelijke Ontwikkeling - DAF
CCN - Vooruitgangsstraat 80/1 - 1035 Brussel - België - Belgium
T +32 2 204 21 28

RÉSEAU ART NOUVEAU NETWORK ALGEMENE VOORSTELLING

In 1999 hebben talrijke instellingen uit Europese steden met een rijk art-nouveauerfgoed, op initiatief van de directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, beslist om zich te verenigen in een eerste Europees netwerk voor samenwerking. Onderzoek, vrijwaring en opwaardering van de art nouveau zijn de sleutelwoorden van het ambitieuze programma dat het Réseau Art Nouveau Network vooropstelde. Ondernemend en geëngageerd verdedigt het Network een wetenschappelijke aanpak waarbij de beroepssector geïnformeerd wordt over - en het grote publiek gesensibiliseerd wordt voor - de culturele waarden en de Europese dimensie van dit erfgoed.

Sinds zijn oprichting heeft het Network met dat doel heel wat verwezenlijkt: tentoonstellingen, publicaties, colloquia en pedagogische tools. Dit heeft tot internationale erkenning geleid van het werk dat de leden hebben uitgevoerd, bijvoorbeeld wanneer de jury een speciale vermelding kreeg in het kader van de Wedstrijd Europa Nostra / Prijs van het Cultureel Erfgoed van de Europese Unie in juni 2013.

Het Réseau Art Nouveau Network is in april 2014 een van de 29 Culturele trajecten van de Raad van Europa geworden, wat een bevestiging betekent van de ernst van zijn coöperatiewerk en van de uitgesproken Europese dimensie van het art-nouveauerfgoed;

Het Réseau Art Nouveau Network is niet enkel een opeenvolging van Europese projecten. Het heeft in 2007 het statuut verworven van Vereniging Zonder Winstoogmerk (in het Belgische rechtssysteem), waarbij alle effectieve leden (steden, gewesten, instellingen) en de individuele steunende leden zich sinds 2013 kunnen aansluiten.

Lidsteden van de vereniging (vzw): Ålesund (NO), Aveiro (PT), Bad Nauheim (DE), Barcelona (ES), Brussel (BE), Budapest (HU), Darmstadt (DE), Glasgow (UK), La Chaux-de-Fonds (CH), La Habana Vieja (CU), Ljubljana (SL), Melilla (ES), Nancy (FR), Oradea (RO), Regione Lombardia (IT), Rīga (LV), Subotica (SRB), Szeged (HU), Terrassa (ES), Wien (AT).

DE ACTIES VAN HET RÉSEAU ART NOUVEAU NETWORK

Tentoonstellingen
Historische
laboratoria/Conferenties
Art-nouveaonderzoek
Multimediapresentatie (MMP)

Pedagogisch materiaal
Multilaterale en bilaterale
uitwisselingen
Website / Art nouveau-actualiteit

U vindt alle voorbije acties op onze meertalige website www.artnouveau-net.eu

HUIDIGE STRUCTUUR VAN HET RESEAU ART NOUVEAU NETWORK (vzw)

RAAD VAN BESTUUR:

- Voorzitter:** Manoëlle WASSEIGE
- Vicevoorzitter:** Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia - Breda MIHELIC
- Secretaris-generaal:** Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Philippe THIERY
- Schatbewaarder:** Stad La Chaux-de-Fonds – Jean-Daniel JEANNERET
- Leden:** Stedelijk Instituut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida – Lluís BOSCH PASCUAL
Stad Riga – Iveta SPROGE

SECRETARIAAT (BRUXELLES-BRUSSEL): Anne-Lise ALLEAUME

HET RESEAU ART NOUVEAU NETWORK IN CIJFERS

- 21 instellingen die lid zijn
- 44 art-nouveauspecialisten
- 17 landen, waarvan 13 uit de Europese Unie
- 17 steden en 3 gewesten of provincies
- 16 jaar: zo lang bestaat het Network in 2015
- € 4 019 797: totaal budget van het project Art nouveau & ecologie (2010-2015)
- € 2 009 788: financiering van de Europese Unie in het project 'Art nouveau & ecologie'
- € 2 010 009: deelname van 12 medeorganiserende instellingen aan het project 'Art nouveau & ecologie'
- € 1 520 000: totaal budget van het project Art nouveau & maatschappij (2005-2008)
- € 2 000: jaarlijkse bijdrage van de effectieve leden van de vereniging Réseau Art Nouveau Network vzw
- € 50: jaarlijkse bijdrage van de steunleden van de vereniging Réseau Art Nouveau Network vzw
- 4 financieringen toegekend door het programma van de Europese Unie 'Cultuur'
- Ruim 30 000 bezoekers per jaar op de site van www.artnouveau-net.eu
- 6 informatiebrieven per jaar verzonden aan ruim 6 000 contacten
- Ruim 2 100 likes op onze Facebookpagina
- 16 downloadbare publicaties in verschillende talen
- 131 conferenties over art nouveau online
- 196 doctoraatsthesisen over art nouveau online
- 227 wetenschappelijke artikelen online
- Ruim 628 links met betrekking tot art nouveau
- Ruim 360 werken over art nouveau

WEBSITE VAN HET RESEAU ART NOUVEAU NETWORK

De meertalige website www.artnouveau-net.eu is het belangrijkste communicatiemiddel van het Network. Hij biedt het grote publiek toegang tot talrijke art-nouveauevenementen in de rubrieken 'Agenda' en 'Nieuws'.

U kunt op onze nieuwsbrief intekenen en de akten van onze colloquia, net als bepaalde publicaties, downloaden. U vindt er ook de activiteiten van het Network, informatie over onze partnersteden, links en art-nouveauevenementen overal ter wereld. Beroepsmensen en studenten kunnen nuttig gebruik maken van wetenschappelijke tools zoals de databank met doctoraatsthesisen over art nouveau, wetenschappelijke artikels en de lijst van documentatiecentra. Tot slot kunnen kinderen via onze pedagogische tools onze jeugdboeken raadplegen, en kunnen leerkrachten hun leerlingen warm maken voor art nouveau aan de hand van onze online activiteitenfiches.

De huisstijl werd vernieuwd in juli 2011. De site is voortaan in 11 talen beschikbaar: Engels, Frans, Duits, Italiaans, Catalaans, Noors, Sloveens, Fins, Lets, Nederlands en Portugees.

OVER DE ART NOUVEAU

De art nouveau ontstaat in 1893, wanneer Victor Horta in Brussel in de burgerwoning ijzer en smeedwerk introduceert, industriële materialen waarmee hij de binnenruimten verder kan opentrekken en er lucht en licht binnenlaat. Hij geeft uitdrukking aan de soepelheid van metaal door abstracte krommingen als versiering te gebruiken. Allerlei variaties hierop vormen het decoratieve thema van de muurschilderingen en mozaïeken. Hij creëert op die manier een levendig universum waarin lijnen staan voor vitaliteit, voor de groei van de plantenwereld.

De natuur is een van de primaire bronnen van de nieuwe stijl. Theoretici als Eugène Grasset ('La plante et ses applications ornementales') tonen hoe de aan de natuur ontleende motieven logisch verwerkt kunnen worden. De herontdekking van de Japanse kunst in de tweede helft van de 19e eeuw introduceerde een nieuwe verwondering over de schoonheid van een watergolf, de motieven op een kimono of de nekboog van een courtisane. De soepele lijnvoering, de asymmetrische composities zonder geometrisch perspectief, de kleuren in subtiel dégradé vernieuwen de ornamentiek, die zich losmaakt van het historisme, het grote 'stijlencarnaval' dat een groot deel van de 19e eeuw gekenmerkt had.

Het beeld van de bleke, mysterieuze vrouw van de prerafaëlieten wordt een decoratief element in de reclame (de affiches van Mucha) en duikt later op in de architectuur en in de decoratieve kunsten, naast planten of abstracte lijnen. De art nouveau heeft twee gezichten: het is enerzijds een stijl die zich aanpast aan de nieuwe leefwijze (verlichting, hygiëne, vervoer), en anderzijds is het een zoektocht naar de verfraaiing van het dagelijkse leven (de kunstenaars met een traditionele vorming in de schone kunsten leggen zich toe op de toegepaste kunsten). De ontwerpers staan stil bij de duurzaamheid van de ambachtelijke productie, bij de noodzaak om de industrie modellen van goede kwaliteit te leveren om het esthetische niveau van de massaproductie te verbeteren.

De ambachtelijke realisaties van William Morris en de *Arts and Crafts* blijken duur en enkel toegankelijk voor de welgestelde klassen. In Weimar of Darmstadt worden art-nouveaokunstenaars zoals Henry Van de Velde of Josef-Maria Olbrich aangeworven om de plaatselijke industrie nieuw leven in te blazen en in de landen waar ze aan de slag gaan de

welvaart op te krikken. In Wenen gaan de kunstateliers vastberaden voor een dure ambachtelijke productie, want ze vinden dat de tijd gekomen is voor de bourgeoisie om hun rol als kunstmecenas op te nemen.

De art nouveau verspreidt zich snel over heel Europa dankzij de kunstmagazines met foto's en de internationale tentoonstellingen. Afhankelijk van het land krijgt de art nouveau een andere naam: 'modernisme' in Catalonië, 'Jugendstil' in Duitsland, 'Liberty' in Italië en 'Secession' in Wenen en in Praag. In landen of streken die een sterkere culturele autonomie opeisen (zoals in Catalonië, Tsjechië of Finland), of die economisch welvarend zijn én niet onderhevig zijn aan de dictaten van hun hoofdstad op het vlak van artistieke smaak (Glasgow of Nancy), ontwikkelt de stijl zich tot een bredere stroming. Heel Europa zal de art nouveau in ruime of minder ruime mate integreren, want de stijl gaat overal samen met de vormen uit het verleden. Art nouveau overheerst meestal in de nieuwe wijken die opgericht worden om tegemoet te komen aan de sterke toename van de stadsbevolking op het einde van de 19e eeuw (in Riga of in Barcelona). Het succes van de kunststroming vermindert vanaf 1906 en verdwijnt bijna volledig tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Françoise Aubry, conservator van het Hortamuseum, Bruxelles-Brussel

De art nouveau: een uitgesproken Europees cultuurfenomeen

Jugendstil, Modern Style, Glasgow Style, Sezessionstil, Nieuwe Kunst, Stile Liberty, Modernisme, Ecole de Nancy, Style Sapin... allemaal facetten van de art nouveau, een cultuurfenomeen waarbij de meeste Europese landen betrokken zijn.

Bij de eeuwwisseling heeft deze stroming, met haar zin voor esthetische idealen en moderniteit, de mogelijkheden verkend die de industriële technologie en de moderne materialen bieden, en heeft ze haar drang naar schoonheid verenigd met perfect ambachtelijk werk en aandacht voor detail. Zo ontstaat een perfecte harmonie tussen architectuur, meubilair en decoratie.

Erfgoed in gevaar?

Het art-nouveauserfgoed werd decennialang vergeten, maar is nu trendy en lijkt goed beschermd. Maar schijn bedriegt. Behalve de belangrijke getuigen, waarvan de waarde universeel erkend wordt, zijn tal van opmerkelijke creaties bij het publiek nog onbekend, nauwelijks beschermd of zelfs vernield. Bovendien brengt de achterstand in het beschermingsbeleid in sommige landen talrijke waardevolle elementen uit die kunstperiode in gevaar. Vandaar het belang en de noodzaak van een Europees netwerk dat dit erfgoed beschermt en promoot.

KORTE HISTORIEK VAN DE EUROPESE PROJECTEN VAN HET RESEAU ART NOUVEAU NETWORK

1. 1. Startfase (1999-2000)

Op initiatief van de directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben een aantal instellingen uit verschillende Europese steden met een rijk art-nouveauerfgoed zich verenigd in een eerste Europees samenwerkingsnetwerk.

In de loop van deze eerste fase heeft het Network de samenwerkingsstructuur bepaald tussen deze lidsteden. Tijdens de verschillende plenaire zittingen kreeg het verantwoordelijkheden toegewezen, de website werd ontworpen, de huisstijl bepaald, een beeldbank opgestart, een witboek gepubliceerd met als titel 'Art nouveau en Europe aujourd'hui – Etat des lieux' (Art nouveau in Europa vandaag – Stand van Zaken), in een aantal openbare ruimten werd een voorstellingsdossier uitgesteld, enz.

Partnersteden: Ålesund, Barcelona, Bruxelles-Brussel, Budapest, Glasgow, Helsinki, Ljubljana, Nancy, Palermo, Reus, Rīga, Terrassa, Wien en de school van Avignon als technische partner.

2. Art nouveau in wording (2001-2004)

De kernactiviteit van deze fase was de tentoonstelling 'Art nouveau in wording' met de bijhorende catalogi. Deze tentoonstelling was zeer verschillend van de grote tentoonstellingen van voorbije jaren naar aanleiding van de schitterende viering van de art nouveau. Ze wilde het lot onderzoeken van het art-nouveauerfgoed in de dertien deelnemende steden en een aantal onbekende voorbeelden onder de spotlights brengen: projecten die nooit uitgevoerd werden, verdwenen gebouwen, panden die destijds niet erkend werden of gerestaureerd zijn. Ze toonde bovendien hoe sommige gebouwen verbouwd werden en aangepast zijn aan de moderne eisen, een eeuw na hun ontwerp. De tentoonstelling heeft achtereenvolgens in elke partnerstad gestaan. Telkens heeft de stad het evenement aangevuld met een luik over het lokale art-nouveauerfgoed, waar de lopende restauratieprojecten getoond werden.

Gedurende deze tweede fase werden colloquia georganiseerd in Wenen (oktober 2002) en Ålesund (oktober 2004). Tijdens deze studiedagen konden de Europese onderzoekers en de professionals ervaringen en voorstellen uitwisselen.

Anderzijds werd in 2003-2004 een sensibiliseringscampagne voor jongeren opgestart. Die ging gepaard met vier publicaties, een reeks affiches, geleide bezoeken voor schoolgroepen en een vademecum dat als basis diende voor interactieve bezoeken. Dit didactisch materiaal is in verschillende talen beschikbaar op de website.

Partnersteden: Ålesund, Barcelona, Bruxelles-Brussel, Glasgow, Helsinki, Ljubljana, Nancy, Provincia di Varese, Reus, Rīga, Terrassa, Wien en de school van Avignon als technische partner.

3. Art nouveau & Maatschappij (2005-2008)

Onder de titel 'Art nouveau & Maatschappij' heeft het Network een meerjarig actieprogramma opgezet rond drie structuren: innovatielaboratoria, historische laboratoria en uitwisselingsplatformen.

Het hoofdelement was een multimediiavoorstelling: 'Art nouveau & Maatschappij'. De voorstelling werd ingehuldigd in Bad Nauheim (DE) in mei 2008. Ze handelt over de sociale, politieke en economische context waarin art nouveau zich ontwikkelde, en over de rol die de beweging speelde in de toenadering tussen de diverse steden, zowel vroeger als nu. De voorstelling werd opgevat als een permanente tool ten dienste van de partners, opdat zij hun erfgoed kunnen promoten als een element dat hen met de andere Europese steden bindt. Ze omvat ook het resultaat van de onderzoeken en van de iconografische gegevens die tijdens de historische laboratoria verzameld werden.

In het totaal werden er zes plenaire zittingen en historische laboratoria gehouden gedurende periode 2005-2008:

- De wereld- en internationale tentoonstellingen (Brussel, 22 oktober 2005)
- Nationale identiteit en internationale tendenzen (Ljubljana, 10 maart 2006)
- Decoratie in art nouveau (Riga, 20 oktober 2006)
- Stedelijke kwaliteit en waarneming van het landschap (Lago di Como, 4 mei 2007)

- Mecenassen en opdrachtgevers tijdens de art nouveau (Nancy, 19 oktober 2007)
- Art nouveau: gezond van lichaam en geest (Bad Nauheim, 16 mei 2008)

De historische laboratoria beoogden de oprichting van een platform voor de uitwisseling van kennis en ervaring, toegankelijk voor iedereen, leden en niet-leden van het Réseau Art Nouveau Network. De onderwerpen die aan bod komen zijn gevarieerd: onderzoekswerk, praktische kennis en Europese ervaring.

De thema's interesseren zowel het grote publiek als de professionals. Alle programma's, verslagen en conferenties van onze historische laboratoria zijn beschikbaar op onze website. Tijdens de multilaterale uitwisselingen, waarvan de verslagen op de website staan, kan al wie actief is op het vlak van het culturele art-nouveauserfgoed in Europa, kennis en ervaringen uitwisselen binnen drie specifieke domeinen:

- Toerisme en art nouveau (Ljubljana, 14 maart 2006)
- Educatie en art nouveau (Provincia di Varese, 8 mei 2007)
- Documentatiecentra van de art nouveau (Nancy, 23 oktober 2007)

De vernieuwende laboratoria omvatten een pedagogisch koffertje voor leerkrachten en leerlingen (met een nieuwe publicatie over de creatie van dromen en nachtmerries, activiteitenfiches, online activiteiten en sessies voor leerkrachten) en een project voor slechtzienden.

Partnersteden: Ålesund, Barcelona, Bruxelles-Brussel, Bad Nauheim, Budapest, Glasgow, Helsinki, Ljubljana, La Chaux-de-Fonds, La Habana, Lodz, Nancy, Provincia di Varese, Regione Lombardia, Reus, Rīga, Tbilisi, Terrassa, Wien en l'École d'Avignon als technische partner.

4. Art nouveau & Ecologie (2010-2015):

Voor dit nieuwe vijfjarige project wilde het Réseau Art Nouveau Network zijn bestaande activiteiten voortzetten en daarbij de aandacht van het grote Europese publiek vestigen op heel actuele kwesties: het belang van ecologie van het art-nouveautijdperk tot nu, art nouveau & duurzame ontwikkeling, de invloed van het klimaat op de art-nouveauegebouwen, ...

In het kader van dit project werden de volgende pilotacties georganiseerd:

- Een **reizende tentoonstelling met als thema 'De natuur en de art nouveau'**, bestemd voor een ruim publiek, ideaal om de art nouveau te promoten bij het Europese publiek, want de kunstwerken reizen met de tentoonstelling mee, en om het sensibiliseringsbeleid te versterken, gericht op de vrijwaring van dit erfgoed in de medeorganiserende steden en daarbuiten.

De commissaris, Teresa Montserrat-Sala (Barcelona), en de partnersteden hebben de bezoekers meegenomen op een heel persoonlijk art-nouveautraject en de relatie van de art nouveau tot de natuur getoond, waarbij het poëtische aspect van deze kunststroming benadrukt werd, maar ook het verband ervan met de wetenschappelijke ontdekkingen uit die tijd. De tentoonstelling werd in 2013 ingehuldigd in Helsinki en was sindsdien in 11 andere partnersteden te zien;

- Een **reeks van vijf historische laboratoria** over ecologie en natuur. Professionals en het ruime publiek krijgen er de mogelijkheid om hun kennis en ervaring op het gebied van art nouveau te delen: in Terrassa (The Art Nouveau Herbarium, 3 juni 2010), Barcelona (Tourism and the Preservation of Art Nouveau Heritage: een bron van financiering ... of van problemen?, 4 juni 2011); Milaan (Nature, Creativity and Production at the time of Art Nouveau, 19 november 2011); Aveiro (Raw materials and Art Nouveau, 26 januari 2013); Riga (The coherency of interior and exterior spaces in European Art nouveau architecture, september 2014). De akten van deze laboratoria en hun publicatie ('Art nouveau & ecologie. Mélanges) zijn beschikbaar op onze website;

- Viering **10 jaar Réseau Art Nouveau Network** met een groot internationaal colloquium over de 'Perception of Art Nouveau', op 4 en 5 december 2010 (akten beschikbaar op onze website);

- **Multilaterale uitwisselingen**, werkvergaderingen voor de uitwisseling van ervaringen en vormingen voor de medeorganisatoren over volgende thema's:

- Beschermde gebouwen, beschermingsbeleid en financiële ondersteuning via de Europese Unie (Brussel, december 2010 en Helsinki, oktober 2013).
- De nieuwe technologieën en sociale netwerken in de bekendmaking van het erfgoed: uitdagingen en opportuniteiten (Barcelona, juni 2011)
- De vrijwaring van art nouveau in een omgeving in beweging (Ålesund, maart 2014)

- **Bilaterale uitwisselingen**, opleidingen op maat en bezoeken à la carte tussen medeorganisatoren waardoor de Europese culturele actoren efficiënt circuleren en de ontmoetingen geoptimaliseerd worden;

- De **publicatie van een handboek met 'goede praktijken'**, dat de professionals als leidraad kunnen gebruiken voor de promotie en de bekendmaking van het art-nouveauerfgoed bij slechtzienden. Er werd een **haalbaarheidsstudie** uitgewerkt van het ontwerp van een gespecialiseerd pedagogisch art-nouveauekoffertje met elementen aan de hand waarvan slechtzienden een betere kennis van het art-nouveauerfgoed kunnen verwerven;

- **Activiteitenboekjes** en **onlineactiviteiten** om jongeren in te leiden in art nouveau en ecologie;

- Een efficiënt **communicatieplan** (website, newsletters, persconferenties, brochures, sociale netwerken, enz.) om de acties van het RANN en het erfgoed van onze partnersteden in andere landen te promoten.

Partnersteden: Ålesund (NO), Aveiro (PT), Barcelona (ES), Brussel (BE), Bad Nauheim (DE), Helsinki (FI), Ljubljana (SL), Nancy (FR), Regione Lombardia (IT), Rīga (LET), Terrassa (ES), Glasgow (UK), La Chaux-de-Fonds (CH), La Habana (CU).

U vindt de fotolegendes op de kaft van onze voorstellingsbrochure.

Deze projecten werden gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. Deze communicatie verbindt enkel de auteurs ervan. De Commissie is niet verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de gegevens die zij bevat.

De culturele trajecten van de Raad van Europa bewijzen via een reis door ruimte en tijd in welke mate de verschillende landen en culturen in Europa een gemeenschappelijke erfgoed delen.

De culturele trajecten zijn ook een concrete illustratie van de fundamentele principes van de Raad van Europa: de rechten van de mens, culturele democratie en culturele identiteit, dialoog, uitwisselingen en wederzijdse verrijking over de grenzen en de eeuwen heen.

www.coe.int/itineraires